

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland**Datum ingekomen vragen** : 23 maart 2018**Datum GS-besluit:** : 17 april 2018**Vragen nr. 33**

Vragen van mevrouw **J.M.E. de Groot** en de heer **W. Hoogervorst** (SP) over ernstige vervuiling oppervlaktewater Hoogkarspel e.o. - verband met N23.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 23 maart 2018 door de leden van Provinciale Staten, mevrouw **J.M.E. de Groot** en de heer **W. Hoogervorst** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In het Noordhollands Dagblad van zaterdag 17 maart jl. werd melding gemaakt van mogelijke ernstige vervuiling van het oppervlaktewater rond Hoogkarspel, gemeente Drechterland. In het bewuste artikel werd door agrariërs, maar ook door medewerkers van het Hoogheemraadschap, het verband gelegd tussen de vervuiling en het werk aan de tunnelbakken in het traject van de N23 in het gebied.

Algemene toelichting Gedeputeerde Staten

De lozing in kwestie betreft een beperkte lozing van hemelwater dat zich verzamelt tussen de damwand en de bouwkuip bij de onderdoorgang Streekweg. Dat hemelwater is vermengd geraakt met, meer dan verwacht, zouthoudend grondwater dat uit zichzelf – bijvoorbeeld langs de damwand - uit de ondergrond naar boven is gekomen (kwelwater). Dit grondwater komt van nature voor in dit deel van Noord-Holland onder meer als gevolg van inmiddels verdwenen zeearmen die duizenden jaren geleden tot in het huidige West-Friesland reikten. Er is geen sprake van vervuiling echter van verzilting door een lozing van water met een van nature hoger zoutgehalte dan het water waarin geloosd is.

Bovendien bestaat er geen “norm” voor het zoutgehalte van oppervlaktewater. Zo is bijvoorbeeld zo’n 10 km noordelijker boven Medemblik het oppervlaktewater veel zouter dan het oppervlaktewater in de watergang in kwestie.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

In hoeverre en wanneer bent u als opdrachtgever van het N23-project op de hoogte gesteld van de in het betreffende artikel beschreven probleem rond de vervuiling van het oppervlaktewater?

Antwoord 1:

Op maandag 12 februari 2018 ontving het projectbureau N23 Westfrisiaweg een e-mail over contacten tussen een teler en het HHNK over de waterkwaliteit nabij de Streekweg in Hoogkarspel. Het HHNK is door de teler begin februari geïnformeerd. Op 14 februari 2018 heeft Heijmans de lozing stilgelegd. Zoals in de aanhef van deze beantwoording gesteld gaat het hier overigens niet om vervuiling van oppervlaktewater.

Vraag 2:

Is het juist dat er een relatie is tussen de werken aan de tunnelbakken in het N23-traject bij Hoogkarspel en de geconstateerde vervuiling van het oppervlaktewater?

Antwoord 2:

Ja, zij het dat geen sprake is van vervuiling door stoffen die toegevoegd zijn aan het geloosde water maar van tijdelijke verzilting door van nature zouthoudend grondwater. Deze is veroorzaakt door een tijdelijke in omvang beperkte lozing van hemelwater bij het drooghouden van de ruimte tussen de damwand en de tunnelbak bij de bouw van de onderdoorgang Streekweg, Hoogkarspel. Tijdens dit drooghouden is het hemelwater vermengd geraakt met meer zouthoudend grondwater dan verwacht. Dit grondwater is uit zichzelf – bijvoorbeeld door de capillaire werking (het mechanisme waarbij water via de kleine holten in de grond omhoog beweegt) langs de damwand - uit de ondergrond naar boven gekomen (kwelwater).

Vraag 3:

Aansprakelijkheid

De woordvoerder van Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier bevestigt in het artikel de geconstateerde ernstige vervuiling van het oppervlaktewater. Omdat er in deze zaak sprake is van verantwoordelijkheden van Heijmans – de aannemer -, de provincie Noord-Holland - de opdrachtgever- en het hoogheemraadschap, lijkt het niet duidelijk wie er in concreto verantwoordelijk is voor de vervuiling.

Kunt u duidelijkheid verschaffen over de diverse verantwoordelijkheden in deze kwestie?

Zo ja: graag een overzicht, ook toegespitst op deelactiviteiten, zoals het wegpompen van overtollig grondwater en het lozen van dit grondwater op het omliggende oppervlaktewater.

Zo nee: waarom is dit niet mogelijk?

Antwoord 3:

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is vergunningverlener en toezichthouder. De Provincie Noord-Holland is de vergunninghouder en Heijmans vraagt vergunning namens de provincie aan en doet melding van lozingen. De lozing in kwestie is conform het Besluit Lozing Buiteninrichtingen (BLBI) door Heijmans gemeld bij het HHNK. Het HHNK heeft deze melding geregistreerd en gezien aard en omvang van de lozing (zie antwoord 2) geen reden gezien tot het stellen van maatwerkvoorschriften.

Vraag 4:**Gevolgen**

Agrariërs in het gebied maken zich zorgen over de gevolgen van de vervuiling. Ook anderen in de omgeving willen graag weten welke effecten de aangetroffen stoffen in het oppervlaktewater kunnen hebben.

Bent u op de hoogte van de (concentraties van) stoffen die in het oppervlaktewater zijn aangetroffen?

Zo ja: graag een overzicht, met daarbij een beschrijving van de gevolgen van de (te grote) concentraties van deze stoffen voor flora en fauna in het gebied.

Antwoord 4:

Ja, het HHNK heeft naar aanleiding van de melding door de teler het water dat uit de lozing komt en het water in de watergang waarin wordt geloosd bemonsterd. Het HHNK heeft vastgesteld dat er sprake is van een verhoogde concentratie aan chloride en ammonium. Vooral het gehalte chloride is verhoogd. Chloride is een stof die ook voorkomt in bijvoorbeeld keukenzout.

Het verhoogde chloridegehalte kan invloed hebben op gewassen zoals gemeld door de teler. De vissterfte is mogelijk toe te schrijven aan de verhoogde ammonium concentratie.

Vraag 5:

Welke rol speelt de provincie in het informeren van de agrariërs en andere bewoners van het gebied over de gevolgen van de lozing van vervuilende stoffen in het oppervlaktewater in het gebied?

Antwoord 5:

De provincie speelt als vergunninghouder een beperkte rol bij het informeren van betrokkenen over de waterkwaliteit. Samen met het HHNK is vastgesteld dat in dit geval binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De provincie gaat samen met het HHNK met de teler in kwestie in gesprek over de ontstane situatie (zie antwoord 11).

Het HHNK is als vergunningverlener en toezichthouder de eerst aangewezen om betrokkenen te informeren mocht, ondanks het feit dat binnen wet- en regelgeving is gehandeld, de waterkwaliteit veranderen. Dat is ook gebeurd.

Het HHNK heeft de melding ontvangen en ter hoogte van de tunnelbak bij de Streekweg is na constatering van de verzilting het lozen van het van nature zoutere grondwater onmiddellijk gestopt. De melder is daarover geïnformeerd.

Vraag 6:

Ter hoogte van de tunnelbak bij de Streekweg is het lozen van het vervuilde grondwater na constatering van de vervuiling onmiddellijk gestopt; bij de tunnelbak onder de Binnenwijzend is dat tot op heden niet het geval.

Kunt u aangeven waarom er bij de twee tunnelbakken op een verschillende manier wordt gereageerd op de vervuiling?

Zo ja: graag uitleg.

Zo nee: waarom niet? Bent u bereid om dit uit te zoeken?

Antwoord 6:

Ja, het volume van de watergang waarin vanuit de bouwplaats van de onderdoorgang Binnenwijzend

geloosd wordt is vele malen groter dan dat van de watergang bij de onderdoorgang Streekweg waardoor de geloosde hoeveelheden bij de Binnenwijzend sneller en sterker verdund worden.

Bovendien is in de watergang nabij de Streekweg een oude dam met duiker (100mm diameter) vervangen door een nieuwe dam met duiker (600mm). Door de oude dam met de kleine 100mm doorsnee duiker was de doorstroming achter de kas van de teler jarenlang beperkt en ontstond als het ware een eigen waterbassin waaruit hij uitstekend oppervlaktewater (lees gietwater) kon onttrekken. Het effect van de beperkte lozing is dan ook versterkt door de nieuwe duiker die 6 keer zo groot is. Immers de doorstroming is groter en daarmee het waterpeil lager (en dus een lager volume in de watergang) waardoor het zoutgehalte sneller toeneemt.

Er is derhalve sprake van een unieke situatie nabij de teler die de melding heeft gedaan.

Vraag 7:

Grondwater is ons inziens nooit op. Vanuit omliggende delen van de bodem zal er steeds 'nieuw' grondwater zich verspreiden onder en naast de tunnelbakken.

Is deze weergave van de gang van zaken correct?

Zo nee: waarom niet?

Zo ja: zal er in de toekomst altijd grondwater moeten worden geloosd?

Antwoord 7:

Ja, grondwater is nooit op en nee, na realisatie (eind 2018) vindt er geen grondwater onttrekking meer plaats.

Vraag 8:

Waren de problemen met dit grondwater te voorzien geweest?

Zo ja: had er anders gehandeld kunnen worden, ook in de voorbereiding van het werk aan de N23?

Zo nee: welke gevolgen kunnen deze onvoorziene omstandigheden hebben voor de omgeving?

Antwoord 8:

Nee, grondwaterdruk is niet altijd te voorzien. De gevolgen voor de omgeving zijn beperkt tot de teler die een melding heeft gedaan en een beperkte vissterfte. De lozing is gestopt en het zoutgehalte van de watergang loopt reeds terug.

Vraag 9:

Als er ook in de toekomst grondwater zal moeten worden geloosd op het oppervlaktewater, welke maatregelen kunnen er dan genomen worden om de vervuiling te stoppen en te voorkomen?

Antwoord 9:

Door het laten stromen van het oppervlaktewater of door het retourneren van het grondwater in de bodem.

Vraag 10:

Voor de agrarische bedrijven in de omgeving zal mogelijk schade optreden omdat men het oppervlaktewater niet kan gebruiken voor de teelt van hun producten.

Kunt u schetsen hoe deze agrariërs eventueel schadeloos gesteld kunnen cq. gaan worden?

Zo ja: graag een toelichting

Zo nee: waarom niet?

Antwoord 10:

Ja, aangezien sprake is van handelen binnen de geldende wet- en regelgeving kan een agrariër een verzoek indienen in het kader van de regeling Nadeelcompensatie bij rechtmatig handelen van de provincie Noord-Holland.

Vraag 11:

Bent u, als opdrachtgever voor het totale project, bereid om in overleg te treden met betrokken agrariërs en andere gebruikers van het oppervlaktewater?

Antwoord 11:

Ja, de provincie gaat samen met het HHNK het gesprek aan met de teler die zich gemeld heeft en die de enige is die water uit de watergang in kwestie betreft.